

Sygn. akt VIII GC 94/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 listopada 2013r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział VIII Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR del. Natalia Pawłowska - Grzelczak

Protokolant: sekr. sądowy Monika Karczmarska

po rozpoznaniu w dniu 18 listopada 2013 r. w Szczecinie

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

przeciwko

1. (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

2. (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

o zwolnienie od egzekucji

I. oddała powództwo;

II. zasądza od powódki (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. na rzecz pozwanego (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. kwotę 3617 zł (trzy tysiące sześćset siedemnaście złotych) tytułem kosztów procesu;

III. zasądza od powódki (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. na rzecz pozwanego (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. kwotę 3617 zł (trzy tysiące sześćset siedemnaście złotych) tytułem kosztów procesu.

Sygn. akt VIII GC 94/13

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 15 lutego 2013 r. powódka (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. wytoczyła powództwo przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W. i wniosła o zwolnienie zajętych nieruchomości od egzekucji toczącej się pod sygn. akt KM 6363/12 przez Komornika Sądowego T. S. (1) działającego przy Sądzie Rejonowym Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie z wniosku wierzyciela (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. przeciwko dłużnikowi (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W.. Powódka wskazała, że wnosi o zwolnienie od egzekucji następujących nieruchomości:

- działek gruntu nr (...) położonych w S. przy al. (...), dla których Sąd Rejonowy w Szczecinie Wydział X Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr KW (...),

- działki gruntu nr $\frac{3}{4}$ położonej w S. al. (...), dla której Sąd Rejonowy w Szczecinie Wydział X Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr KW (...),

- działek gruntu nr (...), położonych w S. przy al. (...), dla których Sąd Rejonowy w Szczecinie Wydział X Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr KW (...).

Ponadto powódka wniosła o zasądzenie od pozwanych na jej rzecz kosztów procesu. W uzasadnieniu wskazano, że w dniu 21 marca 2007 roku powódka (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. zawarła z (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością oraz (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością umowę sprzedaży prawa wieczystego użytkowania. Wyrokiem z dnia 25 maja 2011 roku (sygn. akt I ACa 242/11) Sąd Apelacyjny w Szczecinie uznał zasadność odstąpienia spółki (...) od umowy i zobowiązał spółkę (...) do złożenia oświadczenia woli w przedmiocie zwrotnego przeniesienia na spółkę (...) prawa wieczystego użytkowania nieruchomości. W świetle tego wyroku powódka wezwała spółkę (...) do zwrotu zapłaconej przez powódkę ceny nabycia prawa wieczystego użytkowania, co jednak nie nastąpiło. Następnie spółka (...) zbyła prawo wieczystego użytkowania nieruchomości również tych opisanych w petitum pozwu na rzecz (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. Na mocy aktu notarialnego spółka (...) została wpisana do ksiąg wieczystych opisanych w petitum pozwu jako wieczysty użytkownik. Powódka podała, że z akt rejestrowych spółki (...) wynika, iż jej kondycja finansowa nie jest najlepsza a jedynym składnikiem jej majątku było właśnie zbyte prawo wieczystego użytkowania opisanych nieruchomości. Wobec powyższego powódka wytoczyła przeciwko spółce (...) powództwo przed Sądem Okręgowym w Warszawie w oparciu o dyspozycję art. 527 k.c. Powództwo to zostało zabezpieczone zakazem zbywania i obciążania prawa wieczystego użytkowania nieruchomości opisanych w petitum pozwu. Jednak referendarz sądowy oddalił wniosek powódki o dokonanie wpisu zakazu zbywania w księdze wieczystej nr (...). Orzeczenie to zostało zaskarżone skargą i nie zostało jeszcze rozpoznane. Natomiast w dniach 15 stycznia 2013 r., 30 stycznia 2013 r. i 4 lutego 2013 r. powódka powzięła wiadomość o wpisaniu do ksiąg wieczystych KW (...) wniosku o wszczęcie egzekucji z nieruchomości, o których mowa w pozwie. Egzekucja w sprawie KM 6363/12 jest prowadzona na wniosek (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.. Dłużnikiem jest natomiast spółka (...). Powódka podała, że zakaz zbywania i obciążania nieruchomości zabezpiecza roszczenie o stwierdzenie bezskuteczności czynności dokonanej pomiędzy spółką (...) ze spółką (...) z pokrzywdzeniem powódki. Analiza sytuacji finansowej spółki (...) pozwala stwierdzić, że dalsza egzekucja z nieruchomości opisanych w petitum pozwu skutkować będzie dalszym pokrzywdzeniem powoda i naruszeniem jego praw. Natomiast zabezpieczone roszczenie o uznanie za bezskuteczną czynność pomiędzy spółką (...) i spółką (...) - jako niepieniężne – nie znajduje w postępowaniu egzekucyjnym innej metody ochrony.

Pozwana ad. 1 spółka (...) w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu pozwana podała, że powódka domaga się zwolnienia od egzekucji nieruchomości, co do których żadna egzekucja się nie toczy, ani nie toczyła się w dniu wniesienia powództwa. Pozwana wskazała, że egzekucja toczyła się na jej wniosek z dnia 20 grudnia 2012 r. ale wobec uregulowania przez spółkę (...) należności na rzecz pozwanej spółki (...), w dniu 31 stycznia 2013 r. pozwana wniosła o niezwłoczne umorzenie postępowania egzekucyjnego toczącego się pod sygn. KM 6363/12, w tym o umorzenie postępowania egzekucyjnego z prawa użytkowania wieczystego na nieruchomościach wskazywanych w petitum pozwu oraz wykreślenie z działu III prowadzonych dla tych nieruchomości ksiąg wieczystych wzmianki o toczącym się postępowaniu egzekucyjnym. W dniu 5 lutego 2013 r. komornik wydał postanowienie o umorzeniu postępowania egzekucyjnego jak również o uchyleniu dokonanych czynności egzekucyjnych. Pozwana podniosła, że komornik miał obowiązek złożyć wniosek o wykreślenie w księdze wieczystej wpisu o wszczęciu egzekucji, o co pozwana wnosiła. Natomiast pozwana nie może ponosić odpowiedzialności za ewentualne zaniechania komornika w tym zakresie. Pozwana ad. 2 spółka (...) w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kosztów postępowania według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego. W uzasadnieniu pozwana podniosła, że fakt prowadzenia postępowania sądowego przeciwko pozwanej na podstawie art. 527 kc nie daje powódce podstawy do wystąpienia z żądaniem w niniejszym postępowaniu. Jednocześnie wskazała, że sam wpis do ksiąg wieczystych o zakazie zbywania na podstawie postanowienia o zabezpieczeniu wskazanego wyżej powództwa skutkuje tym, iż komornik nie może dokonać egzekucji z nieruchomości pomimo ujawnienia w księgach wieczystych

wzmianki o toczącym się postępowaniu egzekucyjnym. Ponadto pozwana również podniosła, że roszczenie jest niezasadne bowiem w dniu 56 lutego 2013 r. postępowanie egzekucyjne zostało umorzone.

Sąd ustalił co następuje:

W dniu 21 marca 2007 r. powódka (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. oraz (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. zawarły w formie aktu notarialnego Rep. A nr 2670/2007 umowę sprzedaży prawa użytkowania wieczystego. Na podstawie tej umowy spółka (...) sprzedała spółce (...) między innymi prawo użytkowania wieczystego działek gruntu: nr (...) położonych w S. przy al. (...), dla których Sąd Rejonowy w Szczecinie Wydział X Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr KW (...); działki gruntu nr (...) położonej w S. al. (...), dla której Sąd Rejonowy w Szczecinie Wydział X Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr KW (...); działek gruntu nr (...), położonych w S. przy al. (...), dla których Sąd Rejonowy w Szczecinie Wydział X Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr KW (...). Na poczet ceny nabycia powódka dokonała spłaty szeregu należności obu spółek sprzedających oraz (...) spółki akcyjnej o łącznej wartości ponad 35 mln złotych. Pomiędzy stronami powstał spór w związku z faktyczną wysokością kwot zapłaconych przez powódkę tytułem ceny, w konsekwencji którego spółka (...) oraz spółka (...) odstąpiły od powyższej umowy. Wyrokiem z dnia 25 maja 2011 r. Sąd Apelacyjny w Szczecinie w sprawie o sygn. akt I ACa 242/11 uznał zasadność odstąpienia spółki (...) od umowy i zobowiązał spółkę (...) do złożenia oświadczenia woli w przedmiocie zwrotnego przeniesienia na spółkę (...) prawa użytkowania wieczystego nieruchomości objętych umową z dnia 21 marca 2007 r.

Dowód: wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 25 maja 2011 r. wraz z uzasadnieniem (k.16-47, 356-358)

W piśmie z dnia 11 czerwca 2011 r. powódka, w związku z odstąpieniem od umowy oraz wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 25 maja 2011 roku wezwała spółkę (...) do zwrotu zapłaconej przez powódkę ceny nabycia prawa wieczystego użytkowania nieruchomości na podstawie umowy z dnia 21 marca 2007 roku. Spółka (...) nie dokonała zapłaty w związku z tym powódka wystąpiła z powództwem o zapłatę, a sprawa toczy się przez Sądem Okręgowym w Poznaniu (sygn.. akt IX GC 669/12).

Bezsporne, nadto: wezwanie do zapłaty wraz z dowodem nadania (k. 48-49, 353-355).

W dniu 17 sierpnia 2011 r. spółka (...) zbyła prawo użytkowania wieczystego między innymi nieruchomości objętych pozwem, dla których prowadzone są księgi wieczyste o numerach: (...), (...), (...) na rzecz spółki (...). Na tej podstawie w dniu 23 lipca 2012 r. spółka (...) została wpisana jako użytkownik wieczysty w księgach wieczystych o następujących numerach: KW (...), KW (...), KW (...)

Dowód: akt notarialny z dnia 17 sierpnia 2011 r. Rep. A nr (...) (k. 50-63,156-169), wyciągi z ksiąg wieczystych (k. 64-103).

Z uwagi na zbycie przez spółkę (...) składnika majątku jakim było prawo użytkowania wieczystego nieruchomości objętych księgami: (...), (...), (...) powódka wytoczyła przeciwko spółce (...) i spółce (...) powództwo na podstawie art. 527 kc (skarga pauliańska) o uznanie za bezskuteczną w stosunku do powódki czynności pomiędzy spółką (...) i spółką (...) polegających na zbyciu prawa użytkowania wieczystego wskazanych wyżej nieruchomości. Sprawa toczy się przed Sądem Okręgowym w Warszawie pod sygn. akt XVI GC 674/12. W piśmie z dnia 25 lipca 2012 r. powódka złożyła wniosek o zabezpieczenie powyższego roszczenia poprzez ustanowienie zakazu zbywania i obciążania przez spółkę (...) prawa użytkowania wieczystego nieruchomości objętych księgami wieczystymi: (...), (...), (...), (...), (...), (...). Postanowieniem z dnia 9 sierpnia 2012 r. Sąd Okręgowy w Warszawie udzielił spółce (...) zabezpieczenia poprzez zakazanie spółce (...) zbywania i obciążania prawa użytkowania wieczystego we wskazanym wyżej zakresie. Zakaz zbywania i obciążania praw użytkowania wieczystego nieruchomości objętej księgą wieczystą (...) został wpisany do powyższej księgi w dniu 28 stycznia 2013 r. Zakaz zbywania i obciążania praw użytkowania wieczystego nieruchomości objętej księgą wieczystą (...) został wpisany do powyższej księgi w dniu 14 stycznia 2013 r. Zakaz zbywania i obciążania

praw użytkowania wieczystego nieruchomości objętej księgą wieczystą (...) został wpisany do powyższej księgi w dniu 12 marca 2013 r.

Dowód: wniosek o udzielenie zabezpieczenia z dnia 25 lipca 2012 r. (k.126-133, 381-388), postanowienie z dnia 9 sierpnia 2012 r. wraz z uzasadnieniem sygn. akt III Co 75/12 (k. 134-135, 374-380), zawiadomienia o wpisie zakazu zbywania i obciążania prawa wieczystego użytkowania (k.142-151, 363-372), doręczenie z dnia 10 sierpnia 2012 r. (k. 373), skarga na orzeczenie referendarza z dnia 13 lutego 2013 r. (k. 152-155,359-360), wypisy z ksiąg wieczystych (k. 302-347).

Na skutek wniosku egzekucyjnego spółki (...) z dnia 20 grudnia 2012 roku nieruchomości objęte księgami wieczystymi o numerach (...) zostały zajęte w toku postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie T. S. (1). Postępowanie egzekucyjne toczyło się pod sygnaturą KM 6363/12 i miało na celu wyegzekwowanie kwot zasądzonych na rzecz spółki (...) od spółki (...). Wobec uregulowania przez (...) swoich należności spółka (...) w piśmie z dnia 31 stycznia 2013 r. wniosła o umorzenie postępowania egzekucyjnego toczącego się pod sygn. KM 6363/12 w stosunku do prawa użytkowania wieczystego i nieruchomości objętych księgami wieczystymi nr (...). Nadto wniosła o wykreślenie z działu III ksiąg wieczystych wzmianki o toczącym się postępowaniu egzekucyjnym przeciwko spółce (...) oraz w dniu 31 stycznia 2013 r. uiściła opłatę w kwocie 180 zł tytułem wykreślenia wzmianki o toczącym się postępowaniu egzekucyjnym. Postanowieniem z dnia 5 lutego 2013 r. komornik sądowy przy Sądzie Rejonowym Szczecin-P. i Zachód T. S. (1) na podstawie art. 825 pkt 1 kpc umorzył postępowanie egzekucyjne przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W. oraz uchylił dokonane czynności egzekucyjne.

Dowód: wniosek z dnia 31 stycznia 2013 r. (k. 230-231), polecenie przelewu (k.232), dowód nadania (k.233), postanowienie z dnia 5 lutego 2013 r. (k. 234, 254-255), postanowienie z dnia 26 czerwca 2013 r. wraz z uzasadnieniem (k.243-244).

Powódka w dniu 15 stycznia 2013 r. powzięła informację o wpisaniu do księgi wieczystej nr (...) przez komornika sądowego wniosku spółki (...) o wszczęciu egzekucji z nieruchomości. Następnie informację o wpisie wniosku o wszczęciu egzekucji z nieruchomości objętej księgą wieczystą nr (...) uzyskała w dniu 30 stycznia 2013 r. a o wpisie wniosku o wszczęciu egzekucji księgą wieczystą nr (...) dowiedziała się w dniu 4 lutego 2013 r.

Dowód: wyciągi z ksiąg wieczystych (k. 64-103).

Sąd zważył co następuje:

Wytoczone powództwo okazało się bezzasadne, w związku z czym nie zostało uwzględnione. W pozwie powódka żądała zwolnienia od egzekucji prawa użytkowania wieczystego nieruchomości objętych księgami wieczystymi o numerach: (...), (...), (...) prowadzonej przez komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie T. S. (1) pod sygn. akt KM 6363/12. Podstawę materialnoprawną objętego pozwem żądania stanowi przepis art. 841 § 1 pkt 2 kpc, zgodnie z którym osoba trzecia może w drodze powództwa żądać zwolnienia zajętego przedmiotu od egzekucji, jeżeli skierowanie do niego egzekucji narusza jej prawa.

Legitymacja czynna przysługuje jedynie osobom trzecim, których prawa zostały naruszone w wyniku skierowania egzekucji do określonych przedmiotów, tj. w konkretnym postępowaniu egzekucyjnym. Uwzględniając to, że stronami w postępowaniu egzekucyjnym są wierzyciel i dłużnik, przymiot strony postępowania egzekucyjnego określa zaś treść tytułu wykonawczego, należy przyjąć, że do oceny, czy powództwo wniosła osoba trzecia, wystarczające jest posłużenie się kryterium formalnym i ograniczenie się do zbadania w tym zakresie tytułu wykonawczego (tak D. Zawistowski, Komentarz do art. 841 Kodeksu postępowania cywilnego, LEX 2013) Podzielając wyrażone w tym względzie stanowisko, stwierdzić należy, wobec bezspornej w rozpoznawanej sprawie okoliczności jaką jest fakt wszczęcia postępowania egzekucyjnego z wniosku spółki (...) przeciwko spółce (...) pod sygn. akt KM 6363/12, której przedmiotem były między innymi nieruchomości co do których wydano zabezpieczenie

poprzez zakaz zbywania i obciążania, niewątpliwie powódce niebędącej stroną tego postępowania egzekucyjnego, przysługuje legitymacja czynna do wytoczenia powództwa ekscydencyjnego w oparciu o przepis art. 841 § 1 kpc. Legitymowany biernie jest wierzyciel prowadzący egzekucję, a więc na gruncie rozważanej sprawy (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W., na wniosek której prowadzona była egzekucja z prawa użytkowania wieczystego nieruchomości wyszczególnionych w petitum pozwu.

Jeżeli dłużnik zaprzecza prawu powoda, powództwo należy wytoczyć także przeciwko dłużnikowi (art. 841 § 2 kpc). Pomiędzy wierzycielem a dłużnikiem zachodzi wówczas współuczestnictwo konieczne (zob. także postanowienie SN z dnia 25 listopada 1977 r., IV CZ 133/77, LEX nr 8031). Dłużnikiem w postępowaniu egzekucyjnym o sygn. akt KM 6363/12 jest (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W., przeciwko której powódka wytoczyła powództwo w oparciu o art. 527 kc tj. o bezskuteczność umowy sprzedaży prawa użytkowania wieczystego zawartej ze spółką (...), której przedmiotem były nieruchomości opisane w petitum pozwu. Powyższe w ocenie Sądu uzasadnia skierowanie powództwa również przeciwko spółce (...).

Stosownie do art. 841 § 3 kpc, omawiane powództwo można wnieść w terminie miesiąca od dnia dowiedzenia się o naruszeniu prawa, chyba że inny termin jest przewidziany w przepisach odrębnych. Ukonstytuowany w powyższym przepisie termin do wytoczenia powództwa ekscydencyjnego ma charakter materialnoprawny, w związku z czym nie podlega przywróceniu w trybie przepisu art. 168 kpc i następnym, zaś jego przekroczenie skutkuje oddaleniem powództwa. Miesięczny termin prekluzyjny liczony jest od dnia, w którym osoba trzecia dowiedziała się o naruszeniu prawa. Zasadniczą zatem kwestią przy ocenie zachowania przez powódkę wskazanego terminu jest ustalenie chwili rozpoczęcia jego biegu, równoznacznej z chwilą dowiedzenia się przez nią o naruszeniu prawa, a także chwili wniesienia powództwa. W tym kontekście stwierdzić należy, że w realiach niniejszej sprawy pozew wraz z załącznikami został wysłany pocztą w dniu 15 lutego 2013 r. (k. 136 akt). Tym samym, mając na uwadze treść art. 165 § 2 kc oraz art. 130 § 3 kpc, dzień nadania na poczcie przesyłki zawierającej pozew jest tożsamy z dniem wniesienia powództwa. Natomiast powódka informację o pierwszym przypadku wszczęcia egzekucji z nieruchomości powzięła w dniu 15 stycznia 2013 r. Moment powzięcia przez powódkę wiedzy odnośnie naruszenia jej prawa, rzutujący na ustalenie w przedmiocie dochowania przez nią miesięcznego terminu prekluzyjnego, oceniany może być na podstawie załączonych do pozwu dokumentów. Odnosząc się w tym względzie do treści wyciągów z ksiąg wieczystych objętych pozewem wskazać należy, że w przypadku nieruchomości objętych księgą wieczystą nr (...) wpisu w tej księdze w przedmiocie wszczęcia postępowania egzekucyjnego dokonano w dniu 15 stycznia 2013 r., w przypadku nieruchomości objętych księgą wieczystą nr (...) w dniu 30 stycznia 2013 r. zaś w przypadku nieruchomości objętych księgą wieczystą nr (...) w dniu 4 lutego 2013 r. W związku z powyższym, oczywistym jest, że miesięczny termin prekluzyjny przewidziany na wytoczenie powództwa ekscydencyjnego został przez powódkę zachowany.

Przewidziane w powołanym na wstępie przepisie powództwo ekscydencyjne jest w powszechnie akceptowanych poglądach doktryny postrzegane nie jako środek służący usuwaniu uchybień proceduralnych organów egzekucyjnych bądź zwalczaniu tytułu wykonawczego, ale jako środek prawny chroniący prawa podmiotowe osoby trzeciej, które zostały naruszone wszczętą egzekucją (por. H. Pietrkowski, Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Część trzecia. Postępowanie egzekucyjne, Wydawnictwo Prawnicze Lexis Nexis, Warszawa 2006, str. 202; A. Jakubecki (red.), Kodeks postępowania cywilnego. Praktyczny komentarz, Zakamycze, 2005, wyd. II.). Powództwo z art. 841 kc chroni zatem nie dłużnika, lecz wyłącznie osobę trzecią, a warunkiem jego wytoczenia jest wszczęcie postępowania egzekucyjnego. Powództwo ekscydencyjne zmierza do zakwestionowania zasadności lub dopuszczalności egzekucji, mimo że osoba trzecia nie zarzuca niezgodności z prawem dotychczas dokonanych czynności. Nadto, zarówno w poglądach cytowanych przedstawicieli doktryny, jak i w judykaturze Sądu Najwyższego, podnosi się, iż w drodze powództwa ekscydencyjnego ochronie podlega prawo własności (współwłasności), użytkowanie wieczyste, użytkowanie ruchomości lub praw, spółdzielcze prawo własnościowe do lokalu, szeroko rozumiane wierzytelności, rachunki bankowe i inne prawa majątkowe (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 2002 r., IV CKN 986/00). Wypadek naruszenia prawa mogący stanowić podstawę powództwa obejmuje również sytuacje, w których na korzyść osoby trzeciej istnieje obowiązujący wierzyciela zakaz zbywania lub obciążania przedmiotu (S. Kozik (w:) Kodeks postępowania cywilnego. Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne. Komentarz, wyd. III, red. Z. Szczurek,

Sopot 2005, s. 375). Na gruncie rozważanej sprawy powódka naruszenia swojego prawa podmiotowego mającego uzasadnić żądanie oparte na art. 841 § 1 kc upatrywała w tym, że prowadzenie egzekucji z nieruchomości, co do których postanowieniem z dnia 9 sierpnia 2012 r. orzeczono zakaz obciążania i zbywania, oraz przejście prawa użytkowania wieczystego na kolejny podmiot spowoduje nabycie prawa wieczystego użytkowania tych nieruchomości wolne od obciążeń. W konsekwencji, jak wywodziła powódka, niemożliwe będzie wykonanie orzeczenia o stwierdzeniu bezskuteczności umowy zbycia wieczystego użytkowania nieruchomości zawartej w dniu 17 sierpnia 2011 r. pomiędzy spółką (...) a pozwaną ad. 2 – spółką (...). Tym samym powódka nie będzie mogła zrealizować swojego uprawnienia do zaspokojenia przysługujących jej względem spółki (...) roszczeń z tych nieruchomości, tak jakby nigdy nie wyszły one z majątku spółki (...). Zdaniem powódki przedmiotem egzekucji są zatem nieruchomości, których zajęcie narusza jej prawa w taki sposób, że uzasadnione jest żądanie zwolnienia od egzekucji.

Powoda wszczynającego spór powództwem opartym na omawianej podstawie z art. 841 § 1 kpc obciąża obowiązek wykazania, że jego prawo zostało naruszone przez egzekucję. W ocenie Sądu obowiązkowi temu powódka nie sprostała, tym samym tak skonstruowane roszczenie nie zasługuje na uwzględnienie. Wprawdzie nie ulega wątpliwości, że faktycznie w stosunku do nieruchomości objętych niniejszym pozwem zostało wszczęte postępowanie egzekucyjne na skutek wniosku pozwanej spółki (...) i prowadzone było przez komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie T. S. (1) pod sygn. akt KM 6363/12, a tym samym został spełniony podstawowy warunek wytoczenia powództwa ekscydencyjnego. Niemniej jednak powództwo jest niezasadne ponieważ powódka domaga się zwolnienia od egzekucji nieruchomości, do co których ani w chwili wniesienia pozwu nie toczyła się żadna egzekucja, ani obecnie egzekucja się nie toczy, tym samym w okolicznościach rozważanej sprawy o żadnym naruszeniu praw powódki na dzień wniesienia pozwu nie może być mowy, przy czym stan ten trwa nadal. Pozwana ad.1 tj. spółka (...) została bowiem w toku tego postępowania egzekucyjnego zaspokojona i w związku z tym niezwłocznie podjęła działania zmierzające do umorzenia egzekucji, co też nastąpiło.

Pozwana ad. 1 spółka (...) wszczęła egzekucję z nieruchomości objętych pozwem przeciwko pozwanej ad. 2 spółce (...) celem wyegzekwowania kwot zasądzonych od tej spółki na rzecz pozwanej ad. 1. Podkreślić jednak należy, że pozwana ad. 2 spółka (...) uregulowała swoje należności wobec spółki (...) i wobec tego spółka (...) w dniu 31 stycznia 2013 r. złożyła do komornika sądowego wniosek o umorzenie postępowania egzekucyjnego toczącego się w sprawie o sygn. akt KM 6363/12 uiszczając jednocześnie stosowną opłatę tytułem wniosku o wykreślenie wpisu z ksiąg wieczystych (k. 232). Słusznie twierdzi pozwana, że skoro jej dłużnik spółka (...) zapłaciła należności to pozwana nie jest zainteresowana w prowadzeniu egzekucji, czemu dała wyraz właśnie składając wniosek o jej umorzenie, co też nastąpiło postanowieniem komornika sądowego wydanym w dniu 5 lutego 2013 r.

Zwolnienie od egzekucji jakiego domaga się powódka niniejszym pozwem jest w istocie zakazem prowadzenia egzekucji do przedmiotu oraz uchyleniem skutków procesowych zajęcia. Podkreślić jednak trzeba, że żądanie to już w chwili wniesienia pozwu tj. 15 lutego 2013 r. nie znajdowało jakiegokolwiek podstawy bowiem postępowanie egzekucyjne, którego dotyczył pozw został umorzony w dniu 5 lutego 2013 r. a dokonane czynności egzekucyjne zostały przez komornika sądowego uchylone na podstawie art. 826 kpc. Skoro zatem w dniu wniesienia pozwu pozwana ad. 1 już od ponad miesiąca nie prowadziła egzekucji z nieruchomości zwolnienia, których się powódka domagała, co znalazło ostatecznie wyraz w postanowieniu o umorzeniu postępowania, to już wówczas nie istniał de facto przedmiot żądania pozwu. Nie znajduje bowiem uzasadnienia żądanie zwolnienia zajętych przedmiotów od egzekucji skoro jeszcze przed datą wyartykułowania ów żądania egzekucja już się nie toczyła w stosunku do przedmiotów objętych pozwem z uwagi na jej umorzenie. W świetle powyższego nie jest możliwe uczynienie zadość roszczeniu ponieważ nie można zwolnić od egzekucji nieruchomości, co których egzekucja już się nie toczy. Pozwana ad. 1 spółka (...) dołożyła natomiast wszelkich starań by wzmianki w księgach wieczystych o toczącym się postępowaniu egzekucyjnym zostały wykreślone. Powyższe potwierdza stosowny i opłacony wniosek z dnia 31 stycznia 2013 r. o wykreślenie z działu III prowadzonych dla tych nieruchomości ksiąg wieczystych wzmianki o toczącym się postępowaniu egzekucyjnym oraz uiszczenie z tego tytułu opłaty (k. 230-232). Zauważyć przy tym należy, że zgodnie z art. 924 § 2 kpc w razie umorzenia postępowania egzekucyjnego komornik składa wniosek o wykreślenie w księdze wieczystej wpisu o wszczęciu egzekucji lub o usunięcie wniosku o wszczęcie egzekucji ze zbioru dokumentów. To

zatem na komorniku ciąży obowiązek złożenia stosownego wniosku. Okoliczność, iż mimo umorzenia postępowania w księgach wieczystych nadal widnieje ostrzeżenie o toczącym się postępowaniu egzekucyjnym nie może – w świetle powyższego – obciążać strony pozwanej. Brak wykreślenia stosownych wzmianek o egzekucji z ksiąg wieczystych jest bowiem wynikiem okoliczności, na które pozwana nie ma wpływu.

Powódka w piśmie z dnia 26 września 2013 r. podniosła, że w chwili wniesienia pozwu nie posiadała i jako osoba trzecia nie mogła posiadać wiedzy odnośnie wniosku pozwanej ad. 1 spółki (...) o umorzenie postępowania oraz wydania przez komornika postanowienia o umorzeniu egzekucji. O ile rację należy przyznać powódce w tym względzie, iż zgodnie z zasadą domniemania wiarygodności ksiąg wieczystych domniemywa się, że prawo jawne z księgi wieczystej jest wpisane zgodnie z rzeczywistym stanem prawnym o tyle zauważyć trzeba, że powódka mogła wiedzę o powyższych okolicznościach uzyskać od pozwanej spółki (...). W chwili wytaczania powództwa powódka winna dołożyć wszelkiej staranności i sprawdzić zasadność wytaczanego żądania. W ocenie Sądu powódka należytej staranności nie dochowała i nie podjęła przed wytoczeniem powództwa jakiegokolwiek próby kontaktu z pozwaną ad. 1., w wyniku którego otrzymałaby zapewne informację o umorzeniu postępowania egzekucyjnego. Nie ma wobec tego racji powódka, że przed wytoczeniem powództwa jako osoba trzecia nie mogła posiadać wiedzy o umorzeniu postępowania bowiem przy dołożeniu należytej staranności wiedzę taką mogła uzyskać choćby od pozwanej spółki (...), tym bardziej, że powódka jest reprezentowana przez zawodowego pełnomocnika. Na rozprawie w dniu 18 listopada 2013 r. Sąd oddalił wniosek powódki o wezwanie do udziału w sprawie w charakterze pozwanego komornika sądowego T. S. (1). Zgodnie z art. 194 § 1 kpc, jeżeli okaże się, że powództwo nie zostało wniesione przeciwko osobie, która powinna być w sprawie stroną pozwaną, sąd na wniosek powoda lub pozwanego wezwie tę osobę do wzięcia udziału w sprawie. Osoba wezwana do udziału w sprawie na wniosek pozwanego może domagać się zwrotu kosztów wyłącznie od pozwanego, jeżeli okaże się, że wniosek był bezzasadny. D. przewidziane w cytowanym wyżej artykule zmierza do unicestwienia wadliwego wyboru strony procesu przez wezwanie osoby legitymowanej i zwolnienie od dalszego udziału w sprawie osoby nieprawidłowo pozwanej. Przekształcenie podmiotowe w procesie, w wyniku którego dochodzi do wezwania innej osoby zamiast dotychczasowego pozwanego z jednoczesnym zwolnieniem pozwanego podanego w pozwie przez powoda od dalszego udziału w sprawie, wiąże się z oceną legitymacji osoby dotychczas występującej w sprawie. Dopiero w wyniku negatywnej oceny powstaje dla sądu podstawa do dokonania przekształcenia, tzn. do wezwania - na podstawie dalszej oceny - tej osoby w charakterze pozwanego, która powinna być stroną pozwaną w sprawie.

Powódka motywując wniosek o dopozwanie wskazała, że komornik sądowy T. S. (2) nie dokonał czynności w postaci złożenia wniosku o wykreślenie z ksiąg wieczystych ostrzeżenia o toczącym się postępowaniu egzekucyjnym KM 6363/12 z uwagi na to, że nie wyegzekwował jeszcze swojej należności. Wprawdzie w księgach wieczystych nadal widnieją informacje o egzekucji toczącej się z wniosku pozwanej ad. 1 przeciwko pozwaną ad. 2. Niemniej jednak w przypadku gdyby pozwana ad. 1 została wykreślona z ksiąg wieczystych jako wierzyciel prowadzący egzekucję z nieruchomości pozwanej ad. 2 to wówczas w jej miejsce zostałyby wpisane właśnie komornik. Jednocześnie wskazała, że wniosek powódki wspiera treść postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 kwietnia 2009 r. w sprawie II CSK 539/08. W ocenie Sądu wniosek powódki nie zasługiwał na uwzględnienie przede wszystkim z tego względu, że w niniejszej sprawie nie ma miejsca brak legitymacji procesowej biernej po stronie pozwanej ad. 1 spółki (...). Poza tym podkreślić należy, że komornik sądowy – wbrew sugestiom powódki - nie staje się wierzycielem w zakresie swoich opłat, a z wierzycielem łączy go jedynie stosunek publicznoprawny. W tej kwestii wielokrotnie wypowiedział się Trybunał Konstytucyjny wskazując, że komornik w swej działalności ma status funkcjonariusza publicznego (co wynika z przepisów art. 1 ustawy o komornikach). Komornika i strony postępowania egzekucyjnego (wierzyciela i dłużnika) nie łączy stosunek o charakterze prywatnoprawnym, lecz stosunek publicznoprawny (zob. wyroki 3 grudnia 2003 r., sygn. K 5/02, OTK ZU nr 9/A/200320 stycznia 2004 r., sygn. SK 26/03, OTK ZU nr 1/A/2004, 14 maja 2009 r., sygn. K 21/08, OTK nr 67/ A/2009). Również Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 22 października 2002 r. (III CZP 65/02, OSNC z. 7-8/2003, poz. 100) podkreślił, że stosunek zachodzący w postępowaniu egzekucyjnym (zmierzającym do wykonania zabezpieczenia) pomiędzy wierzycielem, na którego wniosek wszczęto to postępowanie, a komornikiem, który je prowadzi jako organ egzekucyjny, jest stosunkiem o charakterze publicznoprawnym. Niezależnie od tego sytuacja, na którą powołuje się powódka w piśmie procesowym z dnia 26 września 2013 r. dla uzasadnienia legitymacji biernej komornika, jest hipotetyczna bowiem komornik nie został wpisany do ksiąg wieczystych jako wierzyciel z

tytułu opłat egzekucyjnych. Z tego względu orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 8 kwietnia 2009 r. w sprawie II CSK 539/08 nie znajduje zastosowania, zatem zmiana podmiotowa po stronie pozwanej ad. 1 nie znajduje uzasadnienia w przypadku roszczenia o zwolnienie od egzekucji. Pamiętać przy tym trzeba, że w zaistniałej sytuacji w istocie chodzi o zwolnienie od egzekucji, która się nie toczy, a z kolei komornik nie jest wierzycielem. Zauważyć należy, że skoro komornik wbrew obowiązkowi wynikającemu z art. 924 § 2 kpc nie złożył wniosku o wykreślenie w księgach wieczystych wpisu o wszczęciu egzekucji to istnieje możliwość złożenia skargi na czynności komornika w trybie art. 767 kpc z uwagi na jego zaniechanie.

Konkludując, w okolicznościach niniejszej sprawy stwierdzić należało, że nie istniała podstawa do zadośćuczynienia żądaniom powódki, skoro powództwo oparte na przepisie art. 841 § 1 kpc zostało wytoczone już po umorzeniu postępowania egzekucyjnego, tym samym nie zaistniał stan naruszenia praw powódki, w szczególności przestał istnieć przedmiot roszczenia. Z tego względu powództwo w niniejszej sprawie podlegało oddaleniu jako bezzasadne, o czym Sąd orzekł w punkcie I sentencji. Stan faktyczny w rozważanej sprawie Sąd ustalił na podstawie dokumentów załączonych do pozwu jak i składanych przez strony w toku procesu. Tak zgromadzone dowody z dokumentów ocenić należy jako rzetelnie i wiarygodnie przedstawiające stanowiska stron i okoliczności sprawy. Sąd nie znalazł podstaw do kwestionowania ich prawdziwości dlatego też uznał, że powyższe dowody z dokumentów stanowią podstawę do czynienia w oparciu o nie ustaleń faktycznych w istotnych dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy kwestiach. O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 kpc. Z uwagi na to, że powódka przegrała proces w całości zobowiązana jest do zwrotu pozwanej ad.1 spółce (...) i pozwanej ad. 2 spółce (...) kosztów procesu. W przypadku pozwanej spółki (...) na koszty te składa się kwota 3600 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika procesowego ustalonego na podstawie § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. nr 163 poz. 1349 ze zm.) oraz kwota 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa. Jeśli chodzi o pozwaną spółkę (...) na koszty te składa się kwota 3600 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika procesowego ustalonego na podstawie § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. nr 163 poz. 1348 ze zm.) oraz kwota 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.